

U Srbiji bi, prema istraživanjima, trebalo da se zatvori ili obnovi pet termoelektrana od 2023. godine. "Katanac" zasada sigurno na dva bloka. Ostali sporni pogoni biće obnovljeni. Prljavoj energiji" ističe polako rok i u Srbiji. Iako naša zemlja za proizvodnju čak 70 odsto struje koristi ugalj, novo istraživanje Fondacije "Mreža za promene jugoistočne Evrope" pokazuje da od 2023. mora da obnovi ili zatvori čak pet termoelektrana. To je gotovo dve trećine svih postojećih energetske blokova u zemlji!

Iako deluje da će Srbija teško staviti katanac na celokupne pogone i zameniti termoelektrane obnovljivim izvorima, poput vetroelektrana, biomase, hidrocentrala, stručnjaci objašnjavaju da je to neophodno.

U Srbiji bi, po tom principu, na meti za zatvaranje od 2025. do 2030. godine trebalo da budu TE "Morava", "Kostolac", "Nikola Tesla" i "Kolubara", dok je u TE "Kosovo" rok za zatvaranje tri bloka 2020. godina, a za preostala dva 2025. godina.

- Srbija poseduje najveći elektroenergetski sistem u regionu sa oko 62 odsto električne energije proizvedene iz lignita iz rudarskih basena Kolubare i Kostolca - navodi se u istraživanju. - Zbog nedostatka redovnog održavanja tokom perioda 1999-2000. godine, termoelektrane su bile glavna pretnja sigurnosti rada energetske sistema. Međutim, pouzdanost srpskih termoelektrana je znatno poboljšana u poslednjih 4-5 godina.

Prema izveštaju Alijanse za zdravlje i životnu sredinu, srpske termoelektrane na ugalj znatno doprinose industrijskom zagađenju vazduha i s njim povezanim lošim zdravljem u Evropi. HEAL je procenio da emisije sumpor-dioksida, azot-oksida i lebdećih čestica koje dolaze iz srpskih elektrana na ugalj mogu biti uzročnik 2.100 prevremenih smrti svake godine, i dovode do zdravstvenih troškova 1,8-5 milijardi evra.

Situacija ipak nije toliko crna jer će umesto pet, morati da se zatvore dva dela u termoelektranama, a ostali će biti obnovljeni tako da zadovoljavaju ekološke standarde.

- Čini se da će to biti samo još jedan od zahteva Evropske unije koji naša ekonomija neće moći da izdrži - objašnjava Nikola Rajaković, profesor na Elektrotehničkom fakultetu u Beogradu. - Ipak, smanjivanje eksploatacije uglja je nešto što će morati da se uradi svuda u svetu, pa i kod nas. Srbija će morati da se prilagodi. Pozitivna okolnost jeste što do 2023. godine ne moramo da zatvaramo sve ove pogone, već samo blokove od A1 do A4 u "Kolubari" i "Kostolac A1". Ostale ćemo obnoviti.

U "Elektroprivredi Srbije" potvrđuju da Srbija ima obavezu da za osam godina počne da zatvara termoelektrane koje nisu usklađene sa evropskim propisima.

- Već sprovodimo niz projekata kojima će rad termo-kapaciteta biti usaglašen sa evropskim direktivama - kažu u EPS. - Srbija, kao potpisnica Ugovora o energetske zajednici jugoistočne Evrope, bila je u obavezi da primeni Direktivu o velikim ložištima do kraja 2017.

godine, kojom je predviđeno obavezno usaglašavanje rada termoelektrana sa graničnim vrednostima emisija gasova definisanim tom direktivom. Državama potpisnicama Ugovora o EZ je, međutim, krajem 2013. godine, na Ministarskom savetu EZ, data mogućnost postepenog usaglašavanja sa tom direktivom do kraja 2023. godine.

To usklađivanje će se vršiti kroz Nacionalni plan za smanjenje emisija, čija izrada je u toku, kažu u EPS.

- Već smo realizovali niz projekata i neki od njih su u toku, u vezi sa smanjenjem emisija praškastih materija, azotnih oksida i sumpor-dioksida iz termoelektrana – dodaju u našem najvešem energetsom preduzeću. - U međuvremenu započeti su projekti na termoelektrani “Kostolac B3” od 350 megavata, koji će biti u potpunosti usklađen sa evropskim direktivama, kao i projekti iz obnovljivih izvora, kao što su male hidroelektrane, solarne i vetro elektrane.

#### SLIČNO KOD SUSEDA

Istraživanje pokazuje da su u Bosni i Hercegovini u periodu od 2020. do 2025. godine na meti za zatvaranje četiri bloka TE “Tuzla”, a do 2030. godine TE “Gacko”, Ugljevik i “Kakanj”.

U Hrvatskoj bi do 2020. trebalo zatvoriti samo jednu termoelektranu, Plomin, u Makedoniji dve – Oslomej i “Bitolj” i to u periodu između 2025. do 2030. godine, a isti rok ima i TE “Pljevlja” u Crnoj Gori.

#### VEĆ SE PRIPREMAJU

EPS tvrdi da su već početi pripreme za ekološki zaokret našeg energetskeg bilansa i njenih postrojenja.

- Mogućnost postepenog usaglašavanja sa direktivom Evropske zajednice omogućena je i kroz primenu takozvanog optout mehanizma – kažu u EPS. - On predviđa rad postrojenja u trajanju od 20.000 radnih sati od 1. januara 2018. godine, bez usaglašavanja sa graničnim vrednostima emisija. Elektrofilteri su ugrađeni na 13 termoblokova EPS zbog smanjenja emisije praškastih materija, a u toku je realizacija elektrofiltera na još jednom bloku.

Izvor; V. Novosti